

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quellen zur Geschichte des Augustinerchorherrenstifts Frenswegen

Löffler, Klemens

Soest, 1930

Pars secunda

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67957)

Incipit pars secunda.

De quorundam vacillatione cap. 1.

Scriptura sancta non solum bona ad commendationem et provocationem, sed etiam prava ad detestationem proponit. Quapropter non ab re putatur, si quorundam temptationes et recidivations ad futurorum cautelam et avisationem recitentur. Sicut enim Deus et beata virgo Maria piorum obsequiis et perseverantia honorantur et delectantur sic impiorum dissolutione et exorbitatione inhonorantur et offenduntur, sicut vulgariter dicitur: *Qualis dominus et patrona, talis et familia*. Et quicumque in bono non perseverat, *canis reversus ad vomitum et sus lota in volutabro luti*¹⁾ dicitur, et *nemo mittens manum suam ad aratrum et respiciens retro aptus est regno Dei*²⁾. Nam ingratitude committit, qui imitabilia bona deserens Satanam sequitur ad interitum. Hoc enim multis, ut patebit, experiens compertum est.

De duobus clericis suspensis cap. 2.

Circa quintum a prima fundatione annum³⁾ duo clerici huc ad conversionem venientes misericorditer suscepti sunt. Et cum iam modico tempore in deserto manna gustare coepissent, ad Aegypti etiam voluptates aspirare coeperunt. Nam de sua celesti vocatione ingrati effecti ad saecularem vitam regressi sunt. Quos dum diabolus per contemptum religionis ad mentis interitum pertraxisset, tandem etiam ad carnis interitum devolvit. Nam ita efferos et infrunitos eos fecit, ut iam quasi omnibus

¹⁾ 2. Pet. 2, 22.

²⁾ Luc. 9, 62.

³⁾ Also etwa 1399.

despectis excessibus ad crudelissima homicidia et capitalia peccata manus extenderent cruentas. Sed cum iam completa esset eorum malitia, *in operibus manuum suarum peccatores comprehensi*¹⁾ continuo ad mortem damnati et, sicut meruerant, laqueo suspensi sunt in civitate Monasteriensi, quamvis iudicis uxor de illorum iuventute ac elegantia et morte miserabili dolens pro illis frustra intercederet.

De iuvene submerso cap. 3.

Iuvenis quidam pristinis diebus a saeculo conversus in laicum familiarem receptus est. Qui multis etiam diebus satis obsequiosum et subiectum se exhibens omnium in se provocavit favorem. Sed tandem, nescio qua tentatione victus, inoboediens et contumax esse coepit. Et cum sibimet ipsi gravis esse coepisset, ad saeculum penitus rediit. Sed heu, post breve temporis intervallum cuiusdam rapidi fluminis impetu interceptus improvisa et miserrima morte submersus est. Ecce, qui religionis portum deseruit, indispositae mortis naufragium non evasit.

De duobus aliis male pereuntibus cap. 4.

Similiter tempore prioratus Theodrici de Vyanen²⁾ duo mediocri aetatis laici de ipsis occiduis mundi partibus ad conversionem venientes devote recepti sunt. Sed cum iam ob inolitae remissioris consuetudinem vitae novae conversationis austeritatem ac disciplinam fastidire et abhorreere coepissent, de hac Mariae domo etiam cum furto regressi sunt. Qui et ipsi nihilominus post breve temporis curriculum traditi sunt in interitum carnis. Nam unus illorum crudeliter rota quasi membratim multatus est, alter vero in cuiusdam obsidione castris saxo ad mortem collisus. Qui enim carnem suam cum vitiis et concupiscentiis sponte crucifigere renuerunt, supplicii infelicioribus et exercitiis exterminati sunt.

¹⁾ *Psalm. 9, 17.*

²⁾ *1401—1415.*

De quodam clerico desperabiliter titubante cap. 5.

Quidam insuper clerici coelestis magisterii doctrinam, qua *mites et humiles corde*¹⁾ fieri perdoceamur, fastidientes ad Babylonicae dignitatis celsitudinem aspirare coeperunt. Et propterea e Christi schola fugitantes diversis inimici laqueis capti sunt et impliciti.

E quibus unus civitatem Parisiensem adiens magistros saeculares avidissime coepit audire. Quorum magisterio non tam instructus quam destructus nec informatus, sed deformatus exitiali corporis languore corripiebatur. Qui prope extrema positus per socios, ut ad Deum se totaliter converteret et de animae salute serius recogitaret, admonebatur. Ad quae ille desperabiliter respondere visus est, cum diceret: „Iam nimium tarde est poenitere; nam in tali loco et inter tales aliquando fui, ubi per Dei gratiam poenitere satis fructuose potuissem, sed, proh dolor, nolui.“ Sic ergo, qui salutarem poenitentiam voluntarie refugerat, iam sine sacramentis miserabiliter extinctus fuit.

De alio clerico vitiose decedente cap. 6.

Alius quoque clericus de prope Zwollis oriundus, naturae itaque vivacis ac spectabilis plurimorum oculis graciosus placuit. Sed quia bonus non nisi specie boni decipitur neque bonum hominem diabolus per praecipitem impulsus deicere solet, etiam istum post sextum conversionis suae annum sub colore sanctae praedicationis et amplioris fructificationis temptator delusit.

Primum ergo propter praedicandi usum sacros quosque libros coram laicis in refectorio legere coepit, imprimis libellos, deinde maiores libros, tandem ipsam bibliam illis explanans. Tandem vero ingenii sui industria et verbosa eloquentia quasi propriis instrumentis illaqueatus est et ad saeculum reversus mox in sui perniciem maiorem sacris ordinibus ac sacerdotio consecratus. Verum quia e dominico grege iam semel seductus, insuper adeo infrunitus effectus est, ut ad publica flagitia et damnosa scelera libere pertraheretur.

¹⁾ *Matth. 11, 29.*

Nam in primo perversionis suae anno sponte fatebatur dicens: „Ecce, tot inimici laqueis undique perstrictus sum et tantis flagitiis reus, quod, si hodie me contingeret de hac vita migrare, utique sine spe veniae ac misericordiae me miserabiliter discedere oporteret.“

Qui tamen post illum diem multis adhuc annis in saeculo supervixit, et de illo nihil aliud audivimus, nisi quod mala malis usque in finem addiderit, thesaurizans sibi iam per poenitentiae contemptum, per angelicae societatis desertionem, per rationis et voluntatis perversionem, per coelestis panis, scientiae ac sapientiae, ordinum ac sacramentorum abusum, per alienorum contrectationem Deum provocans. Quem tandem pestilentia sic indispositum abstulit et actibus nefariis finem dedit.

De clerico parentes visitante seducto cap. 7.

Clericus quidam ex partibus superioribus de Brubach¹⁾ aliquando receptus est. Iste probationis suae tempore bonae indolis decus fratribus ostendit et quasi totius effigiem virtutis exhibuit. Nam coquo subministrare deputatus satis humiliter et hilariter mirantibus cunctis obsequabatur.

Cuius felicitati hostis invidens hac abintus temptatione quasi a longe eum permovere aggressus est, ut propter paternae dispositionem hereditatis, imo propter temporalium praecisionem rerum omnimodam parentes invisere eis que ultimum valefacere deberet et continuo ad suum monasterium reverti ac inibi deinceps in omni spiritus libertate Domino servire. Cum iuvenis hoc per tempora sentiret ac persentiret, tandem etiam consensit. Cum ergo inimici caput non observaret, sed venena illius gustasset, ab illa hora repatriare deliberavit et conclusit et a priore licentiam petiit. Prior vero rem altius perpendens conceptum dissuadere voluit. Sed clericus, quod placabiliter obtinere non potuit, pertinaciter extorsit.

Repatriavit itaque et in illo tempore pernicioso diaboli cauterio adeo inustus est, ut, quamvis ad monasterium rediret, pristinae tamen conversationis et innocentiae mensuram nunquam

¹⁾ Wohl Braubach am Rhein (Hessen-Nassau).

recuperare videretur, et, quod peius est, tepidus et remissus factus iam cunctis vomitum provocaret, utpote qui spiritu coeperat, sed carne consumaret. Ad ultimum vero, cum *nec calidus esset nec frigidus, sed tepidus*¹⁾, ex ore Domini et de congregatione iustorum in mundi sentinam eiectus est et quasi alter Myphiboset utroque claudicans pede Deo odibilis et mundo abominabilis videbatur et demum sine respiratione in saeculi voluptatibus interisse nuntiatus est.

De veste saeculari reprehensio cap. 7 [!].

De familiaribus laicis in pistrino quidam praeerat homo utique, quantum apparuit, non contemnendae conversationis. Iste licet a foris disciplinatus apparuit, tamen subtus alia vestimenta, tunicam quandam satis accurtatam et constrictam, quam de saeculo fortassis detulerat, occulte gestabat. Sed quia *spectaculum facti sumus angelis et hominibus*²⁾, haec Deo, Mariae et sanctis displicere compertum est. Nam beata virgo Maria dicitur alteri revelasse, ut eidem insinualet, quod illam saecularem vestem deponere deberet, si Mariae familiae sociari et annumerari desideraret. Ecce, qui et hoc, *quod intus est paropsidis*³⁾, mundare oportet.

Cuiusdam laici irresignati lapsus cap. 8.

Cum alius quidam laicorum huc ad conversionem venisset, homo curialis et senex, et praediolum quoddam cum agellis suis monasterio delegasset, simplicem tamen oboedientiam ac plenariam rerum facere resignationem non consensit. In monasterio ergo quasi praebendarius et partim quasi hospes, partim quasi familiaris vivebat, unde pro libitu ad comessiones exhibat et redibat.

Quapropter a priore et fratribus crebro admonitus est, ut ad Dominum se plenius converteret et non in duas partes claudicans terram duplici via ingrederetur. Qui persuasionibus motus illud

¹⁾ Apoc. 3, 15 f.

²⁾ 1. Cor. 4, 9.

³⁾ Matth. 23, 26.

se facturum spondit, sed praevalente consuetudine non fecit. Spe tamen uberioris emendationis desperabiliter eiectus non est.

Sed cum ille incessanter saeculi negotiis se implicaret, tandem in profundiore foveam, quam illi inimicus diu aperuerat, miserabiliter praecipitatus est. Qui tardius lapsum suum advertens et celare cupiens plus rubore quam dolore, quantum apparuit, motus cuidam saeculari sacerdoti confessus est et ab illo specietenus absolutus. Et sic ad monasterium rediens inter Christi gregem candidum se permiscebat et inter convivia dominicae mensae absque nuptiali veste se ingerebat.

Tam manifestam denique iniuriam in coelo sancta Dei genitrix videns et non ferens quadam nocte post sacras matutinas filium suum Jesum in ulnis baiulans priori per visum apparuit quodam pallio candido, sed sanguineis tincturis undique deturpato circumamicta. Plurimum ergo expavescens prior ait: „An ego sum ille, domina mea sanctissima, qui pallium tuum tam deformiter maculavit?“ Ad hanc vocem illa omnino nihil respondit. Tunc prior propius accedens et ad veniam supplex proruens denuo, an ipse esset, qui sic reginae pallium deturpasset, requisivit. Tunc beata virgo Maria respondens ait: „Tu quidem non es, sed certe ille familiaris vester, qui se nimis hominibus saecularibus admiscere solet. Sic, ut vides, suis sanguinibus mantellum meum defoedavit.“ Et continuo, quis esset, nomine designavit. Prior itaque conterritus hominem modeste examinavit. Sed ille celare arbitrans nihil sibi sinistrum in saeculo contigisse affirmavit. Tum demum prior, quid viderit, aperiens iterum atque iterum ad revelationem hominem provocat. Quo audito tandem lapsum cum lacrymis recognovit et, quod visio vera fuit, asseruit¹⁾.

Hic clare advertere possumus, quam sit periculosum et ruinae proximum saeculi negotiis non plene renuntiare, et quam stultum peccata non proprio, sed alieno sacerdoti tantum confiteri, et quam iniuriosum Mariae aliquem de illius familia vitiis involvi, et quam gratissima virginis patrocinia, quae ipsa domum hanc et fratres et familiares materna caritate quasi pallio suo refovet. Quales ergo oportet esse in sanctis conversationibus, qui tantae puritatis amplexibus astringuntur? Sint proinde puri, sint nitidi, qui tam candidissimo velantur pallio. Sint grati, sint devoti, qui tanta dignatione sunt praeventi. Sint unanimes et

¹⁾ Dies ist die oben S. 102 angekündigte Geschichte. Der Prior ist also Loder. Busch erzählt S. 181 diese Vision ähnlich.

concordes, qui tanta vicinitate sociantur. Nemo alium parvipendat vel contemnat, nemo dicat: „Quid ad me?“, cum fratrem placare poterit. Sed etiam licita interdum praetermittantur, ut unanimitas servetur et Mariae pallium non discindatur. Sed tam maiores quam minores cogitent: *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt*¹⁾, ut non scandalizetur aliquis, pro quo Christus mortuus est et ut quisque, quantum in ipso est, cum omnibus hominibus pacem habeat et offendiculum fratri nullatenus ponat. Non enim sufficit sub Mariae pallio non litigare, sed communem benignitatem et affabilitatem omnibus ostendere oportet.

De quodam laico, qui ferventer incepit, sed recidivavit cap. 9.

Laicus quidam, arte lignifaber, circa monasterii primordia ad conversionem susceptus est, qui omnes paene laicos in spiritus fervore et carnis mortificatione praecellere videbatur. Nam in ipsis laboribus, ut alios alleviare posset, se ipsum gravioribus et ineprioribus oneravit instrumentis. Vespere autem facto, quando omnes circa focum ad repausandum convenerunt, ipse multitudinem declinans secretum petiit et ad mentis devotionem se excitavit. Naturae quoque strenuus castigator flagellum quoddam cum cruciferatis nodulis fecit, quo se continuis noctibus adusque sanguinem laceravit. Huius ergo hominis fervor tandem cunctis innotuit non quasi commune virtutis exemplum, sed tamquam novi miraculi signum notabile.

Interea lividus serpens, qui piis actibus saepe cruciatur, tanti flammam fervoris extinguere conatus est tantaeque lucis lampadem exsufflare. Prima denique suggestionem persuasit, ut propter veram in solo Domino libertatem habendam quantocius repatriaret et patrimonii radices abscideret et de universis mundi retinaculis se expediret. Cui propter radicatae virtutis faciem a priore et fratribus facile, sicut petiit, indultum est.

Sed dum in patriam inimici dolo pertractus esset, mox consanguineorum lenociniis delusus saeculique commercii est inquinatus. Tunc quoque fervoris ignem hostis extinxit et lucernam exsufflavit. Salutare quoque signum thau, quo frontetenus signatus fuerat²⁾, extersit et caractere bestiae intus et foris a plan-

¹⁾ 1. Cor. 6, 12.

²⁾ Vgl. oben S. 193.

ta pedis usque ad verticem consignavit. Intus enim saecularem animum, foris mundialem habitum reassumens omnibus factus est detestationis opprobrium, quibus aedificationis exemplum prius extiterat. Ad monasterium ergo canonicorum regularium in Zwollis¹⁾ missus est, qui in suo monasterio se diutius sustinere non potuit. Sed dum nec ibi requiem inveniret, totaliter ad Babylonicam captivitatem revertebatur. Sed heu! Tunc statim omni religionis pudore postposito praeceps ad quaeque vitia diabolo pertrahente ferebatur, quia, dum animum mutavit, habitum exiit et vestimenta varia et discoloria cum petulantibus ac clenodiis obfucavit. Caputium quoque ultra sui conditionem generis argenteis perstravit flosculis. Quem inter cetera insuper mala immundus spiritus ad fornicationem pertraxit et filios fornicationum procuravit. Sed et per infames tandem gressus quoquo terrarum orbe vagabatur effrenis.

Sic diversis aliis ex Mariae Nemore ac praesidio fugientibus diversa mala evenerunt. Nam et quidam post decessum conscientiae vermem, qui interiora corrodit, se dare non valentes et proprium remorsum non ferentes sibimet ipsis graves et intolerabiles facti sunt. Et quia semper praesumit saeva perturbata conscientia, quidam ex animo, sicut ipsimet postea fatebantur, seditiones in populo saepius concitaverunt, ut vel sic interficerentur et mala conscientia sopiretur. Heu miseri, in tantum excaecati, ut non viderent se tunc maiores et infernales incidere poenas. Alii vero coniugia sortiti vel pauperrima vel iurgiosa vel tristissima vitam duxere miserrimam, alii infirmitatem, paupertatem, pericula et summam infelicitatem tolerantibus suis periculis tunc avisaverunt omnes, ut et ad Dominum quantocius converti et in conversione ferventer perseverare decernant.

Explicit pars secunda de quorundam vacillatione ac vitio apostasiae.

---

¹⁾ *Bethlehem.*